

Congresvoorstellen tot wijziging van Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Inleiding

Aanleiding

In februari 2015 zijn de statuten en het huishoudelijk reglement (het HR) van GroenLinks compleet herzien.

Het belangrijkste uitgangspunt was toen om te vertrekken vanuit vertrouwen, wat betekent dat we de basis vastleggen en niet alle details in regels vatten. Méér regelen betekent niet per se béter regelen. Ook is doorgevoerd dat wat al in de wet is geregeld in beginsel niet in de Statuten of het HR wordt geregeld, en dat wat al in de statuten wordt geregeld niet nogmaals in het HR wordt geregeld. Daarnaast is in 2015 op een aantal punten (zoals kandidaatstelling) gekozen voor nieuw beleid. Nadien zijn – op de opeenvolgende congressen van april 2016 en december 2016 – echte missers gecorrigeerd met gerichte, beperkte wijzigingen van statuten en reglementen.

Commissie evaluatie herziening statuten en reglementen

In 2017 heeft het partijbestuur een evaluatie laten uitvoeren van de gewijzigde Statuten en Huishoudelijk reglement, met als doel de werking van de nieuwe statuten en reglementen te onderzoeken, en verbeteren waar nodig. De keuze daarbij was om het fundamentele uitgangspunt dat ten grondslag lag aan de statuten- en reglementenwijziging van 2015 overeind te houden.

De evaluatie richtte zich op de volgende vragen:

1. Zijn er fouten of omissies aan het licht gekomen die moeten worden hersteld?
2. Wat vinden we van de beleidskeuzes in een aantal onderdelen?
3. Zijn onze statuten en reglementen toekomstbestendig?

Met deze opdracht is een evaluatiecommissie aan de slag gegaan. De commissie werkte onder het voorzitterschap van Margreet de Boer en bestond verder uit Jaap van der Heijden, Mieke van der Vegt en Machiel de Vries.

De commissie is gestart met werken vanuit knelpunten die in de praktijk zijn geconstateerd. De evaluatie is geen theoretische exercitie, maar een toets van de reglementen aan de praktijk. De commissie heeft daarom zoveel mogelijk input verzameld over mogelijke knelpunten, onduidelijkheden en gewenste wijzigingen. Deze input is verzameld in gesprekken met vertegenwoordigers van veel landelijke organen van GroenLinks, en enkele afdelingen. Daarnaast is er op GL-web een oproep gedaan om knelpunten te melden.

De evaluatiecommissie heeft weinig grote omissies of knelpunten geconstateerd. In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat de uitgangspunten van de reglementswijzigingen in 2015 nog steeds breed worden gedeeld. Een enkele maal klonk een pleidooi voor een gedetailleerde regeling, maar over het algemeen kan men goed uit de voeten met de meer globale regels. Wel is er hier en daar behoefte aan meer uitleg van de regels. Daarnaast is een aantal innerlijke tegenstrijdigheden en onduidelijkheden in de tekst geconstateerd, en een aantal punten die niet (goed) geregeld zijn. Het belangrijkste (grote) knelpunt dat werd gesignaleerd heeft betrekking op de amendementenprocedure op het congres, waarbij ook deels sprake was van een nieuwe beleidswens om ruimte te creëren voor een aanvullende procedure.

Uitleg in toelichting op de reglementen

Uit de input die de evaluatiecommissie ontving, bleek dat de regels niet altijd voor iedereen duidelijk zijn. Dat betreft met name de regels die gelden voor de afdelingen, en de regels die gelden rond de procedures voor geschil en beroep. De commissie heeft het partijbestuur daarom geadviseerd om een toelichting bij Statuten en Reglementen te schrijven, waarin de meest gestelde vragen worden beantwoord. Daarin kan bijvoorbeeld ook vermeld worden wat er in de wet over het betreffende onderwerp is geregeld, en in meer specifieke reglementen en protocollen van GroenLinks. Het

partijbestuur zal dit na dit congres oppakken, zodat ook de meest recente wijzigingen hierin meegenomen kunnen worden.

Voorgestelde wijzigingen

Naar aanleiding van de evaluatie heeft het partijbestuur een aantal wijzigingsvoorstellen op Statuten en Huishoudelijk Reglement geformuleerd. Vaak gaat het hierbij om redactionele wijzigingen of verduidelijkingen; op een enkel onderdeel betreft het een inhoudelijke wijziging. De voorgestelde wijzigingen worden steeds kort toegelicht; in deze inleiding volstaan we daarom met een wat uitgebreidere toelichting op enkele belangrijke punten.

De amendementenprocedure

De amendementenprocedure voor het congres is geregeld in artikel 4 en 5 van het Huishoudelijk Reglement. Deze procedure wordt met name gebruikt bij het vaststellen van verkiezingsprogramma's. Een belangrijk onderdeel is de indeling van amendementen in categorieën door het congrespresidium. Een dergelijke indeling is noodzakelijk om te voorkomen dat op het congres over alle amendementen gediscussieerd en gestemd moet worden, wat in tijd onhaalbaar en (mede daardoor) onwenselijk is. Er is een aantal redenen om de huidige procedure aan te passen. De categorie-indeling die in 2015 werd gehandhaafd is niet eenduidig, omdat de definities van de categorieën elkaar niet volledig uitsluiten. Zo is het heel goed mogelijk dat een amendement én wezenlijke veranderingen aanbrengt én niet leidt tot herziening op hoofdpunten en daarmee in categorie 2 en 3 geplaatst kan worden.

De huidige categorie-indeling kan er toe leiden dat de discussies op het congres over de verkeerde amendementen gaan. Een amendement dat weinig draagvlak heeft, maar wel tot een grote beleidswijziging leidt (kernenergie, abortus) valt in categorie 3, en wordt dus op het congres uitgebreid bediscussieerd. Dat is zonde van de tijd (en kan leiden tot verkeerde publiciteit). Aan de andere kant is er door de huidige categorie-indeling vaak onvoldoende tijd voor discussies die echt spelen binnen de partij, maar zijn ingedeeld in categorie 2.

Nieuwe technologie stelt ons in staat om dit proces anders in te richten en de discussie op het congres te laten gaan over de punten waarover echt discussie is. Door een elektronische ledenraadpleging kan al voor het congres worden nagegaan welke amendementen steun genieten of juist niet, en over welke amendementen de meningen sterker verdeeld zijn. We stellen een procedure voor waarbij amendementen die in de ledenraadpleging overduidelijk steun krijgen (> 70% steun) of juist niet (< 30% steun), in principe niet meer in stemming hoeven te komen op het congres.

Het afdelingsreglement

Een van de doelen bij de herziening van statuten en huishoudelijk reglement in 2015 was om ervoor te zorgen dat afdelingen geen afdelingsreglement meer hoeven te hebben, omdat de regels voor de afdelingen al in de landelijke reglementen vastliggen. Toch werd in het huishoudelijk reglement bepaald dat afdelingen alleen een referendum kunnen houden als dat in hun afdelingsreglement is bepaald. Nu steeds meer afdelingen referenda houden is het wenselijk dat ook zonder afdelingsreglement mogelijk te maken om geen onnodig reglementenwerk te veroorzaken.